

САГА ПРО ALONE

Ситник А., студ. гр. ПР-71

Кожне слово - самостійне чи службове - знаходиться у постійному русі. Не є виключенням і числівники, що відносяться до одиниць високої абстракції, номінацій числа. Числівники, як носії семи числа, займають центральне місце у мовному полі кількості. У своїх витоках числівники синкретично інтегрували з позначенням предметів, семантизували предметність та квантитативність. Згодом, як показує когнітивний досвід, числівники позбавилися предметності, але зберегли нумеральність у царині квантитативного термінологічного буття. Числівники семантизують квантитативну представленість картин світу, номінують результати когнітивної діяльності людини, виступають дієвими маркерами кількості референтів, числових репрезентацій об'єктів, їх частин, співвідношень (квантитативна функція) та поняття числа (нумеративна функція).

Про креативність числівників свідчать метафори та інші тропейчні засоби, які омовлюють інтенції адресанта, вербалізують його вплив на поведінку адресата, створюють гумористичний ефект та гіперхарактеризацію.

Денумератив *alone* - похідна одиниця від словосполучення *all but one*. *Alone* - композитне слово, що вказує на означення або предикатив. *Alone* як конверсійне слово тяжіє до позначень ознак процесів, дій. *To stand alone*, *to go out alone*. У конструкціях типу *He alone can do it*; *Let the things alone* лексема *alone* не реалізує числівникове значення, а корелює із маркерами ексклюзивності, винятковості, семантизує значення відчуженості, спустошеного числа та інтенсифікації. Як частка інтенсифікатор *alone* виокремлює референт та може замінюватись іншими словами. *Julie alone knew the truth :: It was Julie who knew the truth*. У своєму діяхронічному бутті числівники проходять етапи від предметності до квантитативності, виступають маркерами розмитої нумеральності та спустошеності з частиномовним перебігом до квалітативної представленості. Подібну десемантизацію проходять і квалітативні слова. Пор. англ. *Dear students*. *My dears*. *Don't dear me*. *Stop dearing like that*. *It costs dear*.

Прикметник *alone* реалізує квантитативне значення, що відлунується у денумеративі. *Alone* (Adjective) - *isolated from others, lacking companions, exclusive of anyone/ anything, distinctive without being equal*. Наприклад: *She lives alone*. *My wife and I like to spend time alone together away from kids*. *It was scary being all alone in a strange city*. *I cried like a child because I felt so alone*. До статусу Adjective тяжіє *alone* у фразях: *Go it alone* – "Жити самостійно"; *Leave somebody/ something alone* – "Не турбувати", "Не брати у голову"; *Leave well alone* – "Нічого не міняти"; *To stand alone* – "Бути самостійним".

В англійській мові виокремлюється парадигма денумеративів, вторинних конструкцій (на епідигматичному векторі числівників): англ. *alone, lonely, only, between, twins, thrice*; пор. укр. кільканадцять, стонадцять.

1. Земская Е. А. Словообразование как деятельность/ Земская Е. А. - М. : Наука, 1992.-221 с.
2. Кубрякова Е. С. Язык и знание : На пути получения знаний о языке : Части речи с когнитивной точки зрения. Роль языка в познании мира / Кубрякова Е. С. / Рос. акад. наук. Ин-т языкознания. - М. : Яз. славян, культуры, 2004. - 560 с.
3. Омельченко Л. Ф. Продуктивные типы сложных слов в современном английском языке / Омельченко Л. Ф. - Киев : Вища шк., 1981. - 143 с.

Наук. кер. – Швачко С. О., д-р філол. н., професор СумДУ